

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar

EU-kommissionens meddelande – Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten, KOM (2015) 626

IT&Telekomföretagen tackar för inbjudan att inkomma med synpunkter.

IT&Telekomföretagen stödjer EU-kommissionens reformambitioner för europeisk upphovsrätt i strategin för en digital inre marknad.

Om upphovsrätt och den digitala mediemarknaden

Tillgång till digitala innehållstjänster som svarar mot konsumenternas behov av att konsumera film, musik och annan kultur oberoende av tid, plats eller typ av spelare är betydelsefullt för såväl telekom- som mediemarknadens tillväxt.

Ökad konsumtion av digitala innehållstjänster leder bland annat till att konsumenterna ställer högre krav på accesstjänstleverantörer, vilket genererar ökade investeringar och utbyggnad.

Därtill är tillgången till konsumenttillvända, legala digitala tjänster en viktig förutsättning för att kunna bekämpa illegal streaming och fildelning. Tjänster som möter konsumenternas efterfrågan minskar incitamenten att nyttja illegala tjänster. Samtidigt skapar tjänsterna nya digitala intäktströmmar som motiverar rättighetshavare att anpassa attityder och affärslogik till den digitala marknaden.

Konsumenter ställer idag rättmätiga krav på att de digitala tjänster, och den infrastruktur dessa tjänster är beroende av, som de köper fungerar och levereras enligt förväntan. Konsumenterna ställer också krav på att rättighetshavarna ger tillgång till attraktivt innehåll.

Här finns idag stora inbyggda begränsningar i det upphovsrättsliga systemet. Många av dem är relaterade till systemets territoriella utgångspunkt för klarering, undantag och skyddsmekanismer vilken begränsar möjligheterna för marknadsaktörer att erbjuda bra och konsumenttillvända lösningar, inte minst på EU:s inre marknad. För avancerade och exportberoende tjänste-ekonomier som den svenska fungerar dagens system direkt konkurrenshämmande.

Det ligger därför i Sveriges intresse att vi harmoniserar vårt upphovsrättsliga regelverk med såväl andra medlemsstater, som med den digitala marknaden där merparten av tillväxten och värdeskapandet sker idag.

Ökad tillgång till innehåll

I sitt meddelande belyser EU-kommissionen flera stora utmaningar som medföljer de europeiska upphovsrättsliga regelsystemen. Inte minst utgör konsumenters svårighet att finna och ta del av det innehåll de är intresserade av ett stort hinder.

Den av kommissionen identifierade utbudsbristen på digitalt innehåll är exempelvis central för att förstå orsakerna till, och möjligheten att motverka, piratkopiering, liksom för att utveckla policylösningar som kan stödja framväxten av marknadsorienterade tjänster.

Den svenska musikindustrin kan här lyftas fram som ett exempel på en bransch som efter decennier av försvar av sina etablerade affärsmodeller nu nästan helt har ställt om till digital försäljning. Enligt musikorganisationen IFPI står den digitala försäljningen idag för 88 procent av musikförsäljningen totalt¹, och i stort sett hela tillväxten på den svenska musikmarknaden. I takt med att allt fler konsumenttillvända musiktjänster etablerats på marknaden rapporteras dessutom att piratkopiering av musik gått från att anses vara en ödesfråga för branschen till en marginalföreteelse.²

Samtidigt är marknadsaktörerna få, konkurrensen låg och de upphovsrättsliga trösklarna höga. Att harmonisera medlemsstaters villkor för att öka konkurrensen och konsumenternas tillgång till attraktivt innehåll har därför stor betydelse.

Vi ser att förslagen i kommissionens meddelande om gränsöverskridande portabilitet är ett första steg i rätt riktning i detta sammanhang.

Förslagen att etablera ett sökverktyg för lagliga erbjudanden, och uppmuntra marknadsaktörer att öka tillgängligheten till attraktivt innehåll kan säkert stödja marknaden på marginalen. Men att resurser istället läggs på att exempelvis underlätta multinationell rättighetsklarering och att villkora stödet vid offentlig finansiering av europisk film och tv med att verket tillgängliggörs digitalt inom samtliga medlemsstater, skulle ha större effekt.

Undantag och inskränkningar

Allmänt

Undantag och inskränkningar bör harmoniseras inom EU för att motverka rättslig osäkerhet och gynna den inre marknaden. Reglerna bör även utformas så att de

---

¹ <http://www.ifpi.se/dokument-och-statistik/musikforsaljningsstatistik>

² <http://www.musicbusinessworldwide.com/piracy-virtually-eliminated-norway/>

bättre stödjer nya och framtida former av användning, det vill säga är mer teknikneutrala. Panoramaundantaget är ett exempel på en sådan regel som bör förtydligas.

Privatkopieringsersättning

Kommissionen ger i meddelandet en bra beskrivning av de utmaningar som de traditionella ersättningsmodellerna för privatkopiering medför.

Olika undantag i olika medlemsstater, skillnader i tariffer och för den delen även skillnader i omfattning av privatkopiering (då olika marknader är olika mogna) skapar kostsam administration, bidrar till att bevara nationella marknader på bekostnad av EU:s inre marknad, och skapar rättslig osäkerhet.

IT&Telekomföretagen anser att privatkopieringsersättningssystemens legitimitet är avhängigt den ekonomiska skada som rättighetshavare lider av faktisk kopiering av deras verk.

I och med att dagens konsumenter väljer digitala abonnemangstjänster (som typiskt inte medger att användaren gör kopior, alternativt licensierar rätten att göra kopior) på bekostnad av traditionella exemplarköp, samt den dokumenterat stora variationen av undantag och ersättningslösningar mellan medlemsstaterna, finns det starka skäl att utreda privatkopieringsersättningssystemet och dess funktion på marknaden.

I Sverige är reformbehovet särskilt påtagligt i och med att allt fler produktkategorier avgiftsbeläggs³ samtidigt som konsumenter i allt större utsträckning väljer att nyttja streamingtjänster istället för att köpa egna exemplar.

Om de kostnader⁴ systemet ger upphov till överstiger rättighetshavarnas faktiska ekonomiska skada bör systemet avvecklas, alternativt justeras så att de negativa effekter systemet ger upphov till begränsas.

Fungerande marknadsplats

Utöver begränsat rättighetsutbud på den digitala marknaden är transaktionskostnaderna för rättighetsklarering höga, vilket begränsar incitamenten för att utveckla och erbjuda digitala marknadslösningar.

En del av problemet ligger i, som tidigare uppmärksammats av kommissionen, bristande transparens inom, och tillsyn av, kollektiva rättighetsförvaltningsorganisationer. Dessa är naturliga monopol och har därigenom ett mycket stort inflytande på marknaden. Därtill är

³ Expansionen har skett genom rättsprocesser initierade av förvaltningsorganisationen Copyswede gentemot leverantörer och importörer av hemelektronikprodukter.

⁴ Utbetalda ersättningar, administrativa kostnader hos företag såväl som förvaltningsorganisationer, avkylning av mediemarknaden där multifunktionella produkter som möjliggör konsumtion av digitala medietjänster avgiftsbeläggs (exempelvis Smartphones och bärbara datorer, vilka Copyswede anser ska vara avgiftspliktiga).

förvaltningssystemen som de administrerar och de regler som omgärdar dessa framtagna baserat på 1900-talets mediemarknad och dess logik.

Bristen på moderna, konsumentanpassade erbjudanden som kan generera intäkter till rättighetshavarna är i sig själv talande för hur marknaden anpassats till rättighetsförvaltningssystemet, istället för tvärtom.

Att privatkopieringsersättningen i Sverige ökar efter ett stort antal rättsprocesser initierade av Copyswede samtidigt som konsumenternas kopierande avtar, är ytterligare ett tecken på hur förvaltningssystemet går i otakt med marknaden.

Ökad öppenhet och insyn i förvaltningsorganisationerna liksom att ersättning utgår för faktisk konsumtion är nödvändigt för att förvaltningssystemen bättre ska kunna stödja marknaden.

I Storbritannien har det föreslagits en digital upphovsrättsbörs som en lösning på utbudsbrist, digital rättighetskontroll och höga transaktionskostnader.⁵ Här kan inspiration finnas att hämta.

Efterlevnad

IT&Telekomföretagen uppskattar kommissionens utomrättsliga linje kring samverkan mellan olika marknadsaktörer för att adressera upphovsrättsliga intrång i den digitala miljön.

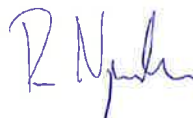
Som nämnts ovan botten en stor del av de digitala intrång som gjorts i medialt innehåll ofta i utbudsbrist, vilket lämpligast åtgärdas genom att tillgodose efterfrågan.^{6 7}

För intrång som sker i kommersiellt syfte och som inte kan adresseras genom ökad tillgång till konsumenttillvända legala tjänster kan det finnas grund för samverkan mellan olika marknadsaktörer. Eventuell samverkan ska dock bygga på att eventuella åtgärder är proportionerliga, verkningfulla (evidens), transparenta och sker på frivillig grund.

Med vänlig hälsning

Ellinor Bjennbacke
Näringspolitisk chef

Pär Nygårds
Näringspolitisk expert

⁵ Hargreavesrapporten (2011)

⁶ <http://www.musicbusinessworldwide.com/piracy-virtually-eliminated-norway/>

⁷ <https://press.spotify.com/cy/2013/07/17/adventures-in-netherlands/>